

جمهوری اسلامی ایران

سازمان نقشه برداری کشور

کمیته تخصصی نام‌نگاری و یکسان‌سازی نامهای جغرافیای ایران

یکسان سازی نام پهنه آبی شمال کشور

مکاتبه دانشگاه مازندران با کمیته در خصوص نام پهنه آبی شمال کشور

تاریخ: ۱۴۰۰/۰۴/۱۲
شماره: ۳۵/۲۳۲۷۲
پیوست:

شماره پیگیری
۱۵۰۴۴۸۳

دانشگاه مازندران
وقترش

دانشگاه مازندران، بزرگترین مرکز آموزش عالی، دانشگاه جامع و معین استان

جناب آقای دکتر غلامعلی جعفرزاده ایمن آبادی
رئیس محترم سازمان نقشه برداری کشور و رئیس کمیته تخصصی نام‌نگاری و یکسان‌سازی نام‌های
جغرافیایی ایران
با سلام و احترام

به استحضار می‌رساند دانشگاه مازندران از دانشگاه‌های دولتی زیرمجموعه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به عنوان بزرگترین مرکز آموزش عالی دولتی، دانشگاه جامع و معین استان مازندران و همچنین عضو اتحادیه دانشگاه‌های ساحلی - دریایی ایران و اتحادیه دانشگاه‌های دولتی کشورهای پیرامون دریای خزر (Association of State Universities of Caspian Sea Region Countries)، و با داشتن دانشکده‌ها و گروه‌های آموزشی متعدد به‌ویژه دانشکده علوم دریایی و محیطی و ایضاً مرکز پژوهشی حوضه اقلیمی دریای خزر، در حوزه‌های گوناگون دریایی، فعال می‌باشد. از این رو اعضای هیات علمی مرتبط و علاقمند به علوم و دیگر جنبه‌های دریایی در این دانشگاه، پیشنهادی به شرح ذیل، با ابتکار و استدلال یکی از اعضای محترم هیات علمی این دانشگاه (آقای دکتر عبدالملی موحدی‌نیا، استاد تمام علوم دریایی) ارائه داده‌اند که جهت بررسی و امکان تصویب در آن کمیته، ارائه می‌گردد:

با توجه به پیشینه تاریخی و فرهنگی و همچنین توجه به شایستگی نام در نزد ایرانیان، پیشنهاد می‌گردد نام **کاسپیان** یا **کاسپین** که برگرفته از نام اقوامی ایرانی (کاسپی‌ها) با قدمتی دیرینه (که از پیش از آریایی‌ها در جنوب‌غرب دریای کاسپی‌ها می‌زیسته‌اند)، برای دریای شمال ایران رسمیت یابد. به‌ویژه آنکه هم‌اکنون، جامعه علمی-دانشگاهی و حتی عموم مردم ایران، این نام را بیشتر از نام مصوب آن (خزر) می‌پسندند چراکه به گواه اسناد معتبر، خزرها اقوامی غیرایرانی (و در دوران حکمرانی‌شان، ضدایرانی) بوده‌اند. از نظر تاریخی نیز از هزاره‌ی پیش از میلاد مسیح (مستکم از بیش از ۲۵۰۰ سال پیش) تاکنون و در آثار مورخان سرشناس و بزرگی چون هرودوت، این دریا به نام کاسپی‌ها مزین بوده است. در حالیکه نام خزر به واسطه حکمرانی خزرها از قرن ششم تا دهم میلادی در شمال دریای کاسپی‌ها، در کنار نام کاسپین، برای این دریا بکار برده شده است.

دریای شمال ایران، هم‌اکنون تقریباً در تمام کشورها و حتی توسط ایرانیان در هرگونه متون غیرفارسی و یا ارتباطات و اسناد بین‌المللی توسط همگان، دریای **کاسپین** نامیده می‌شود. ولی به واسطه تصویب کمیته تخصصی نام‌نگاری و یکسان‌سازی نام‌های جغرافیایی ایران (در سال ۱۳۸۱)، در متون و سخنان فارسی ایرانیان و تنها در ارتباطات و اسناد بین ایرانیان به زبان پارسی و در محدوده‌ی جغرافیایی ایران، باید آن را دریای خزر نامید!

بایمس: خیابان پامداداران کدپستی: ۴۷۴۱۱۵
تلفن: ۰۱۱-۳۵۳۴۳۱۰۰
دورنگار: ۰۱۱-۳۵۳۴۳۷۰۲

دعوت از کارشناسان و طرح موضوع در وینار

حاضران در وینار:

- آقای دکتر جاودانه دبیر کمیته نام نگاری و یکسان سازی نامهای جغرافیایی
- آقای دکتر سلطانپور مدیر آبنگاری و امور جزر و مدّی سازمان نقشه برداری کشور
- آقای دکتر موحدی نیا نماینده دانشگاه مازندران
- آقای دکتر عجم کارشناس کمیته
- آقای بلندیان کارشناس کمیته

سابقه بررسی و طرح موضوع نام پهنه آبی شمال کشور در کمیته

- تعدد نام‌های بکار رفته برای پهنه آبی شمال کشور در کتب و مستندات، رسانه ها و مطبوعات سبب شد تا این موضوع در اولین سالهای تشکیل کمیته در دستور کار قرار گیرد.

نتایج بررسی

- اعضای کمیته با بررسی اسامی مختلف رایج و تاریخی، با در نظر گرفتن عوامل متعدد زبانی، تاریخی، جغرافیایی و سیاسی و نیز با رعایت اصل حفظ منافع و مصالح ملی، در نهایت در جلسه ۲۵ کمیته در سال ۱۳۸۱ نظر مشورتی خود را اعلام نمودند.

تصویب در کمیته

- استفاده یکسان از نام خزر در داخل کشور در سطح ملی و Caspian sea در خارج از کشور در سطح بین المللی مصوب گردید.
- این پیشنهاد کمیته توسط هیات دولت نیز تایید و تصویب و به کلیه دستگاهها ابلاغ گردید.

تصویب در دولت سال ۱۳۸۱

بخشنامه به کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی
و استانداریهای سراسر کشور

تصمیم جلسه مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۸ «کمیته تخصصی نام‌نگاری و یکسان‌سازی نامهای جغرافیائی ایران» که در اجرای تصویب‌نامه شماره ۱۷۵۶۶/ت/۲۲۵۴۴ مورخ ۱۳۷۹/۵/۳ هیأت وزیران، در مورد کاربرد نام دریای «خزر» اتخاذ و طی نامه شماره ۵۰۱/۴/۴۵/۵۹۹۴ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱ واصل گردیده است، جهت اجرا به پیوست ارسال می‌گردد. الف

محمد رضا عارف
معاون اول رئیس جمهور

۵۴۸۶۴

۱۳۸۱ / ۱۰ / ۳ .

رونوشت:

- للم کمیته تخصصی نام‌نگاری و یکسان‌سازی نامهای جغرافیائی ایران
- للم دفتر معاونت حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور
- للم دفتر قائم مقام معاونت حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور
- للم دفتر امور حقوقی دولت - آرشو نظرات - ۴۲۰۳۶

بررسی مجدد در سال ۱۳۹۲ و تایید تصمیم قبلی

شماره نامه: ۱۳۹۱۴
تاریخ نامه: ۱۳۹۲/۰۶/۳۰
پوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران

معاونت بین‌رئی و همکاری‌های بین‌رئی
برقی
سال نامه: ۱۳۹۲/۰۶/۳۰

مجلس شورای اسلامی

اداره کل محترم حقوقی بین‌المللی وزارت امور خارجه

با سلام و احترام؛

بازگشت به نامه‌ی شماره ۶۴۲/۲۳۴۸۴۶۷ مورخ ۱۳۹۲/۶/۲۳ آن اداره کل به استحضار می‌رساند کاربرد نام «دریای خزر» بر اساس تصمیم کمیته تخصصی نام‌نگاری و یکسان‌سازی نام‌های جغرافیایی ایران، در بخشنامه شماره ۵۴۸۶۴ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۳۰ معاون اول محترم (وقت) رئیس‌جمهور تصریح شده است. با این وجود، بنا به درخواست شفاهی نماینده‌ی محترم آن وزارت‌خانه، موضوع به‌طور مجدد در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۲/۶/۱۹ این کمیته بررسی‌گردید. اعضای حاضر در این جلسه، بار دیگر بر رعایت تصمیم قبلی و اجرای بخشنامه‌ی مذکور تأکید نمودند.

غلامرضا کریمزاده
نماینده کمیته تخصصی نام‌نگاری و
یکسان‌سازی نام‌های جغرافیایی ایران

تهران، میدان آزادی، بلوار سراج، صندوق پستی: ۱۶۸۴-۱۳۸۵
تلفن: ۰۲۱-۶۶۰۶۱۰۱-۷، ۰۲۱-۶۶۰۶۱۰۰۰، دورنگار: ۰۲۱-۶۶۰۶۱۰۰۰

وبسایت: www.ncc.org.ir، ایمیل: info@ncc.org.ir

گزارش وینار نام دریای خزر

	شماره جلسه	
	عنوان جلسه: وینار پاسخ به استعلام دانشگاه مازندران در خصوص نام دریای خزر	
ساعت: ۱۳ تا ۱۵		تاریخ: ۱۴۰۰/۰۵/۲۰
محل تشکیل جلسه: سالن شهدا		

شرکت کنندگان:
از سازمان نقشه برداری کشور آقایان دکتر جاودانه معاون فناوری و دبیر کمیته نام نگاری و پکسان سازی نامهای جغرافیایی ایران، دکتر سلطانپور مدیر آبنگاری و بلندپایان سرپرست مدیریت نقشه نگاری و اطلاعات ملی از دانشگاه مازندران آقای دکتر موحدی نیا از وزارت امور خارجه آقای دکتر عجم
دستور جلسه:
پاسخ به استعلام دانشگاه مازندران در خصوص نام دریای خزر
شرح جلسه:
در ابتدا آقای دکتر جاودانه، دبیر کمیته تخصصی نام نگاری و پکسان سازی نامهای جغرافیایی، ضمن خیر مقدم، از شرکت کنندگان در این وینار تشکر و قدردانی نمودند. در ادامه آقای بلندپایان به سوابق فعالیت و وظایف کمیته در خصوص استانداردسازی نامهای جغرافیایی اشاره نمودند. در خصوص پهنه آبی شمال کشور، تعدد نامهای بکار رفته در کتب و مستندات، رسانه ها و مطبوعات سبب شد تا این موضوع در اولین سالهای تشکیل کمیته در دستور کار قرار گیرد. اعضای کمیته با بررسی اسامی مختلف رایج و تاریخی، با درنظر گرفتن عوامل متعدد زبانی، تاریخی، جغرافیایی و سیاسی و نیز با رعایت اصل حفظ منافع و مصالح ملی، در نهایت در جلسه ۲۵ کمیته در سال ۱۳۸۱ نظر مشورتی خود را اعلام نمودند. پیشنهاد کمیته مبنی بر استفاده پکسان از نام خزر در داخل کشور در سطح ملی و <i>Caspian sea</i> در خارج از کشور در سطح بین المللی توسط هیات دولت تایید و تصویب و به کلیه دستگاهها ابلاغ گردید. مجدداً در سال ۱۳۹۲ به درخواست اداره کل حقوقی و بین الملل وزارت خارجه موضوع در کمیته مطرح شد و اعضا بار دیگر بر رعایت تصمیم قبلی و اجرای مصوبه دولت تاکید نمودند. در ادامه آقای دکتر موحدی نیا از دانشگاه مازندران با ارائه نقشه و مستندات تاریخی، به ریشه نامهای بکار رفته برای این پهنه آبی اشاره نمودند. در توضیحات ایشان اشاره شد که از دیرباز (پیش از ۲۵۰۰ سال پیش تاکنون) در بیشتر کشورهای دنیا، نام کاسپین برای این پهنه آبی استفاده می شود. این نام برگرفته از نام اقوام ایرانی (کاسپی ها) است که از هزاران سال پیش در حاشیه جنوبی و جنوبی این دریا حضور داشته و دارند. با توجه به اسناد و مستندات ارایه شده توسط ایشان، خزرها اقوامی در حاشیه شمالی و شمالغربی دریای کاسپی ها بوده اند که در زمان حکمرانی شان در آن ناحیه، مزاحمت های زیادی نیز برای ایرانیان ایجاد می کرده اند. این قوم و قلمرو آن ها هیچگاه در طول تاریخ، بخشی از ایران نبوده در حالیکه کاسپی ها همواره ایرانی بوده و هستند. ولیکن کمیته در سال ۱۳۸۱ نام ایرانی که مورد پذیرش جهانیان است را رها کرده و استفاده از نام خزر که ریشه غیرایرانی دارد را آن هم تنها برای کاربرد در داخل کشور و تنها در زبان پارسی مصوب کرده است. این در حالیکه حتی دو کشور روسیه و قزاقستان که قوم و قلمرو خزرها به آن ها تعلق دارد از گذشته تاکنون، نام کاسپین را برای این دریا بکار می برند. نکته دیگری که مورد تاکید آقای دکتر موحدی نیا قرار گرفت، رجوع به مستندات دوران عثمانی تا اواسط قاجار برای اثبات مطلوبیت و مقبولیت کاربرد نام خزر برای ایرانیان بوده است در حالیکه از اواخر دوره قاجار تا سال ۱۳۸۱ م.ش. نام دریای مازندران متداول بوده است و از این سال، با مصوبه کمیته، نام مهجور خزر دوباره احیا شد و طی حدود دو دهه اجبار رسمی برای درج این نام در انتشارات فارسی از قبیل کتب، نشریات، مقالات و... و همچنین کاربرد رسمی آن در مجامع و محافل رسمی از قبیل رسانه ها، کنفرانس ها و... این نام (خزر) پرکاربرد و متداول شد تا حدی که چنین تصویری در بخشی از جامعه ایجاد کرده است که گویی این نام یک نام ایرانی است زیرا ایران برخلاف سایر کشورهای دنیا، آن را به کار می برد. نکته پایانی اینکه هم اکنون جامعه دانشگاهی و